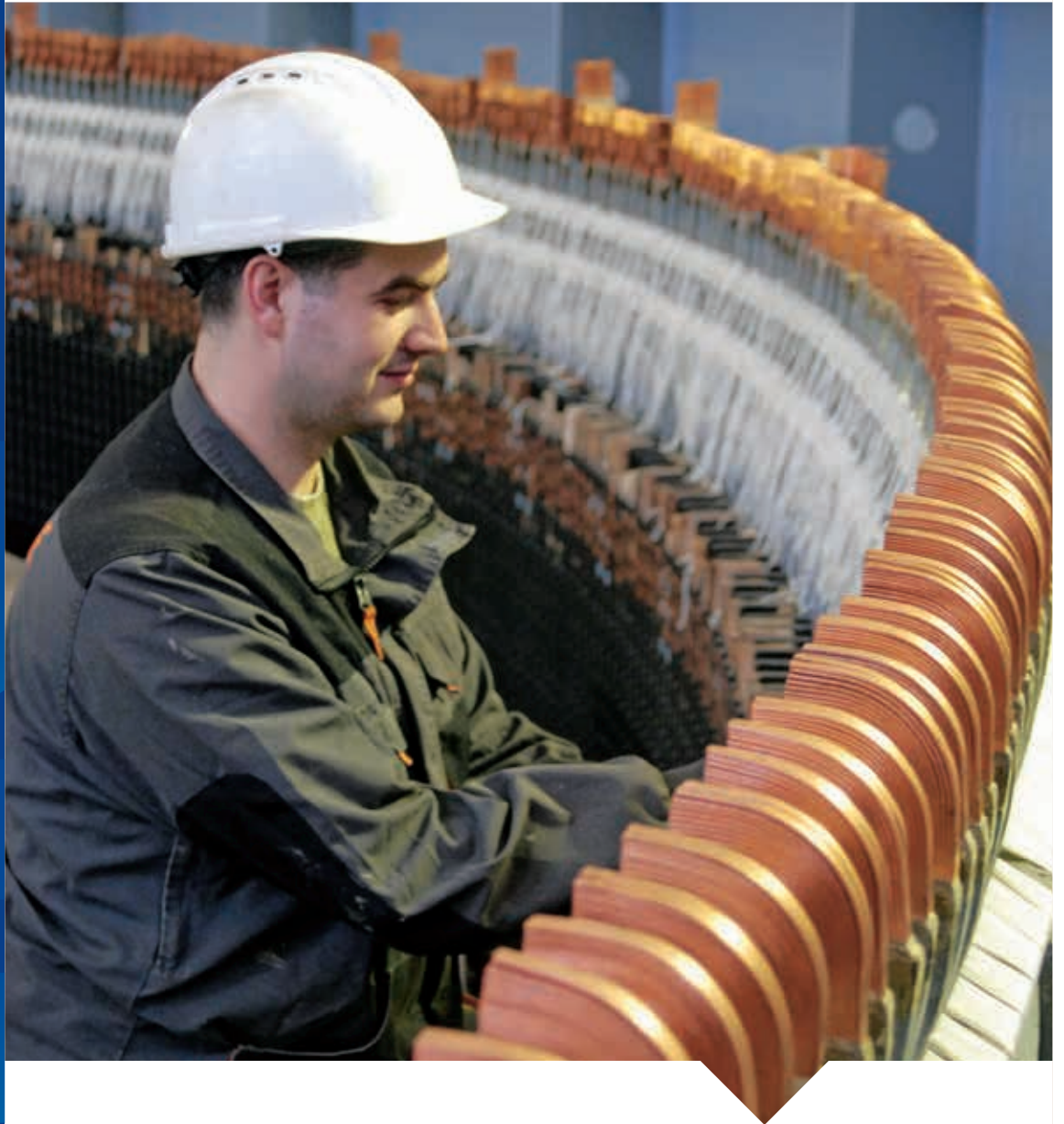

■ Служба за припремне радове на
ПК „Тамнава-Западно поље”

СТИГЛО
појачање

БРИГА О ЗАПОСЛЕНИМА

ПОШТОВАЊЕ СВАКОГ ПОЈЕДИНЦА И ДОСТОЈАНСТВА
СВАКОГ ЗАПОСЛЕНОГ, УЗ КРЕИРАЊЕ РАДНОГ ОКРУЖЕЊА
КОЈЕ ОМОГУЋАВА РАЗВОЈ ЊЕГОВИХ ПРОФЕСИОНАЛНИХ
И ЛИЧНИХ ПОТЕНЦИЈАЛА

ТАКО РАДИ **ЕПС**

Садржај

05

из епс групе

ЕПС шири капацитете за ОИЕ
**Почиње градња ветроелектране
у Костолцу**

11

актуелно

Кадровске промене
у Огранку РБ „Колубара“
Именовани нови директори

11

Постепено увођење новог система
управљања документацијом
Ка беспарирном пословању

14

Организациона култура у рударству
**Тимским радом
до циља**

15

Техничка школа „Колубара“
на још једном такмичењу у заваривању
И даље прваци државе

17

локални мозаик

Прилика за субвенционисану обнову
стамбених објеката
Улагање у енергетску ефикасност

18

Геолошко-палеонтолошка збирка
Рударско-геолошког факултета
Ризница фосила

20

временов

Прича о свештенику
којег су знали по надимку
Поп Жика

06

Обиман ремонт роторног багера Ц700

Комплетна обнова за дужи радни век

08

Служба за припремне радове на
ПК „Тамнава-Западно поље“

Стигло појачање

12

У посети
Машинској радионици Поља „Г“

Мајстори, мајстори

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: **Мирослав Томашевић**, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШТУ: **Звездана Јовановић Поповић**,
РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШТУ: **Наталија Живковић**, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНТЕРНУ КОМУНИКАЦИЈУ: **Ана Павловић**,
ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: **Милош Павловић**, УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ: **Милан Цвијетић**, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: **Карађорђева 37, 11550 Лазаревац**,
ТЕЛЕФОНИ: **011 785 5086, 785 5089**, Е-МАИЛ: **redakcija@rbkolubara.rs**, WEB SITE: **www.rbkolubara.rs**, НАСЛОВНА СТРАНА: **Милан Цвијетић**,
ЛОГОТИП: **Милош Павловић**, ШТАМПА: „Комазец“ д. о. о. Инђија, ТИРАЖ: **3.500**
Први број листа РБ „Колубара“, под називом „КОЛУБАРА“, изашао је из штампе 24. септембра 1960. године; Од 15. новембра 2017. носи назив „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Планирано је да уговорена пројектна и просторно-планска документација буде завршена за 18 месеци.

После тога, ЕПС ће донети одлуку о начину финансирања и изградње РХЕ „Бистрица“

Наставак развоја пројекта реверзибилне хидроелектране „Бистрица“ почео је уводним састанком с представницима конзорцијума који ће израдити идејни пројекат, студију оправданости и планску документацију.

– Ово је почетак израде техничке документације за један дугоочекивани, жељени и потребан пројекат за „Електропривреду Србију“ и државу Србију. Годинама се причало о изградњи РХЕ „Бистрица“ и срећан сам

Нова ХЕ за будућност

што показујемо да ми то можемо и хоћемо да урадимо. Компаније „Енергопројект Хидроинжењеринг“, „Електроенергетски координациони центар“ и Институт за архитектуру и урбанизам Србије из Београда, чланице конзорцијума, сада су наши партнери, сада смо заједно и само тако можемо да убрзамо овај пројекат – оценио је Мирослав Томашевић, в. д. директора ЈП ЕПС, на уводном састанку.

Он је истакао да су посао добиле српске реномиране компаније и институције у које ЈП ЕПС има поверење.

Планирано је да уговорена пројектна и просторно-планска документација буде завршена за 18 месеци. После тога, ЕПС ће донети одлуку о начину финансирања и изградње РХЕ „Бистрица“. Иако уговорена документација представља кључни део наредних активности везаних за развој пројекта, на састанку је посебна пажња посвећена уклапању и оптимизацији свих предстојећих активности у циљу што ефикаснијег развоја пројекта.

Пројекат изградње РХЕ „Бистрица“, као вишенаменског постројења с могућношћу пумпно-турбинског рада

агрегата, имаће велики значај због растуће потребе за интеграцијом ОИЕ. То је разлог због којег ЈП ЕПС припрема изградњу РХЕ „Бистрица“, која би својом флексибилношћу и складиштем капацитета значајно допринела сигурности снабдевања и декарбонизацији како Србије тако и региона.

Својим енергетским карактеристикама и положајем у сливу Увца, РХЕ „Бистрица“ и акумулација Клак унеле би нови квалитет у начин коришћења свих хидроелектрана на Увцу и Лиму (ХЕ „Увац“, ХЕ „Кокин Брод“, ХЕ „Бистрица“ и ХЕ „Потпећ“), стварајући услове за њихову енергетски и економски повољнију експлоатацију. Пројектом се предвиђа уградња четири агрегата укупне инсталисане снаге 628 MW, уз очекивану годишњу производњу од око 1.100 GWh.

Састанку су, поред представника ЈП ЕПС, присуствовали и представници извођача, као и „Електромерже Србије“.

Р. Е.

„Електропривреда Србије“ је одлучна у томе да повећа удео зелене енергије у свом производном миксу

Окретање изградњи капацитета на обновљиве изворе енергије и повећање енергетске ефикасности најбржи су пут ка неизбежној енергетској транзицији, оценили су учесници првог симпозијума енергетике у Црној Гори на тему „Нови енергетски трендови“, који организују „Електропривреда Црне Горе“ и Савез енергетичара.

– „Електропривреда Србије“ сигурним кораком иде напред и без срљања. Унутрашње слабости у ЕПС-у и рат у Украјини трасирали су јасно пут – обновљиви немају алтернативу. „Електропривреда Србије“ је одлучна у томе да повећа

■ Први симпозијум о енергетици у Црној Гори

ОИЕ најбржи пут ка транзицији

удео зелене енергије у свом производном миксу – истакао је Мирослав Томашевић, в. д. директора „Електропривреде Србије“. – Истина је да тренутно ОИЕ не могу да замене базну енергију из угља, али ЕПС је посвећен развоју капацитета за производњу електричне енергије из обновљивих извора. Ових дана кренули смо са развојем планске

документације за реверзибилну ХЕ „Бистрица“ и то би требало да буде завршено до краја 2023. године, а за градњу је потребно додатних пет до шест година.

Томашевић је истакао да поред изградње капацитета на ОИЕ и уговорног преузимања већ изграђених ветро и соларних електрана, брз резултат даје штедња, односно управљање

потрошњом. Добро решење је што брже прикључење соларних електрана код индустријских купаца. Од пре неколико месеци ЕПС има и уговоре с купцима-произвођачима, што дугорочно може допринети енергетској ефикасности, растерећењу система и енергетској безбедности.

– ЕПС више не губи време, знамо шта нам је стратегија, али без стручних људи не можемо проћи енергетску транзицију – рекао је Томашевић. – Опрему можемо заменити, али људски ресурс је кључ.

Симпозијум „ЕПЦГ НЕТ 2022“ одржан је 27. и 28. маја, а присуствовало му је око 200 учесника, међу којима су најугледнија имена енергетског сектора у југоисточној Европи.

Р. Е.

Почиње градња ветроелектране у Костолцу

Вредност пројекта је
око 114 милиона евра

Изградња прве ветроелектране „Електропривреде Србије“ почела је уводним састанком са представницима компаније „Сименс Гамеса“, која ће испоручити и поставити ветрогенераторе снаге 73 мегавата у Костолцу.

— Надам се да ћемо ветропарк у Костолцу пустити у рад најкасније за 26 месеци. ЕПС ће с партнерима урадити све да се тај рок скрати колико год је могуће, али не на штету квалитета радова, него да, на обострано задовољство, што пре имамо на мрежи ветропарк у власништву ЕПС-а. Верујем у ово што радимо и то је основа за успех пројекта — рекао је Мирослав Томашевић, в. д. директора ЈП ЕПС, на уводном састанку.

Томашевић је истакао да је ЕПС стабилан и да ће, као и досад, наставити да буде окосница развоја економије и индустрије Србије.

Прва ЕПС-ова ветроелектрана са 20 генератора укупне снаге 73 мегавата простираће се на локацијама Дрмно, Петка, Ћириковац и Кленовник, на простору затворених површинских копова и одлагалишта огранка „ТЕ-КО Костолац“. Укупна вредност пројекта износиће око 114 милиона евра, од којих се 80 милиона евра финансира из кредита Немачке развојне банке KfW.

Стјепан Черкез, председник управе „Сименс Гамесе РЕ“, захвалио је на поверењу и прилици да реализују ЕПС-ов пројекат.

— Веома озбиљно смо схватили задатак и у екипу укључили стручњаке који су већ радили на пројектима сличне комплексности. Озбиљни смо и кад су рокови у питању и почињемо реализацију — рекао је Черкез.

Према ранијим проценама, ветропарк у Костолцу производиће око 115 милиона киловат-часова електричне енергије годишње, што је довољно за снабдевање око 30.000 домаћинстава.

Стручни надзор над пројектом поверен је конзорцијуму који предводи „Њу енерџи солушнс“, а директор те фирме, Милош Цолић, истакао је да су до сада успешно радили на реализацији пројекта градње 80

одсто од укупно 400 мегавата ветропаркова у Србији. Уводном састанку су присуствовали и представници компаније СГС, задужене за контролу квалитета, и велики број стручњака укључених у реализацију пројекта.

Представници стручних тимова ЕПС-а и „Сименс Гамесе“ обишли су и локације за будуће ветрогенераторе и на тај начин је почела оперативна фаза пројекта. Предвиђено је да на локацији Дрмно буде седам стубова с ветрогенераторима, на локацији Петка три, на локацији Ћириковац четири и на локацији Кленовник шест стубова.

Пројекат ветропарка Костолац реализује се у складу са стратешким циљевима у области обновљивих извора енергије, који су утврђени Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године, а који се пре свега односе на повећање удела енергије из обновљивих извора у бруто финалној потрошњи. Влада Републике Србије је ЕПС-ов ветропарк прогласила пројектом од националног значаја. ЕПС анализира потенцијалне локације и за будуће ветропаркове на свом земљишту.

Р. Е.

Комплетна обнова за дужи радни век

На „глодару 7“ овога пута рађени су инвестициони послови мањег обима, али су зато на најмобилнијем багеру на коповима планирани детаљни послови, скоро у рангу ревитализације. Након оправке и пратеће реконструкције уводи се систем „селективног“ рада

У источном делу Рударског басена „Колубара“ ремонтна сезона је увелико у току. Током маја заустављена је угљена БТУ линија са „глодаром 7“ и багером Ц700. На „глодару 7“ овога пута рађени су инвестициони послови мањег обима, али је зато за Ц700 предвиђена оправка од 55 дана, током које ће бити сервисирани витални делови овог багера, старог 35 година и тешког 539 тона.

Реч је о машини која је по својим карактеристикама јединствена у „Колубари“. Неприкосновене мобилности, капацитета од око 3.000 кубних метара по часу, не чуди што је једини роторни багер зван по техничком, а не „рударском“ имену – „глодар 3“. Ипак, стално ангажовање на угљу неминовно оставља последице на машину, тако да је овогодишњи ремонт и више него добродошао.

О конкретним ремонтним радовима који су у току, али и онима који тек предстоје током јуна, разговарали смо са Вељком Илићем, шефом БТУ линије.

– Ако посматрамо обим планираних послова, овогодишња инвестициона оправка слободно може да се окарактерише и као ревитализација. Скинули смо траку 2 да бисмо извукли централну осовину, такозвани шлајфингер спустили због планираних радова на њему и уградили комплетно нов куглбан – каже Илић, објашњавајући да су у фокусу посла три витална дела багера.

Шеф линије скренуо нам је пажњу и на једну новину.

– Уместо досадашњих кашика са седам зуба, добили смо нове кашике са шест, које су сада први пут урађене и које ћемо испробати након ремонта. Претходна гарнитура је због тврдоће материјала била

■ Вељко Илић, шеф система

потпуно похабана и поломљена. Није више постојала могућност репарације, а резервних није било. Зато смо ушли у набавку нових кашика, које је „Метал“ припремио за моменат када смо ушли у ремонт, па смо их одмах уградили и сада нам предстоји пробни рад. Надамо се да ће се добро показати – рекао је наш саговорник.

Најмодернији багер

Ниједан разговор везан за багер није комплетан без оних који њиме управљају. Дејан Адамовић, багериста Ц700, упознао нас је са мање познатом страном овог најмобилнијег багера у „Колубари“.

– Он јесте изузетно мобилан, али то аутоматски значи да посада мора увек бити на опрезу у његовом праћењу. Његови „наступи“ су кратки, кратка је стрела, а то значи да долази до брзих окрета да би се што пре дошло до неког угла. Противтег је доста низак, па мораш добро да испратиш те углове, јер лако може доћи до ударања у блок лево или десно. Значи, за целу посаду багера будност је константна. Рецимо, код великих багера обично на пола смене има један планум, док их ми у току смене имамо четири до пет. Надам се да ће након ремонта багер радити поузданије и боље – рекао нам је Адамовић.

На коповима је малтене већ постало правило да се током ремонта ради и реконструкција система. Овога пута комплетна линија система са Ц700 измешта се на нову позицију. Садашњих шест трака се демонтирају, а затим „пакују“ две од по 300 метара. Илић објашњава да је план да се оне, како копање буде напредовало, продужавају и убацују нове, па ће се врло брзо доћи на стару дужину и број трака.

На копу објашњавају да им након ремонтних активности следи увођење „селективног“ рада. То значи да ће у рад система увести такозвану Ф касету, јер багер на новој позицији мора најпре да откопа око 1,2 милиона кубика јаловине. Претоварном траком та јаловина ће бити товарена на „глодар 2“ то јест, на Четврти БТО систем. Откопане угљене масе ће, као и до сада, ићи повезивањем на линију БТУ система „глодара 7“, са којим имају доста заједничких трака до утовара.

– Задатак багера Ц700 биће да копа угљени слој, такозвану угљену греду која је доста уска. Уз доста напора и спуштања система у што дубљу позицију доћи ћемо до већих количина угља. Највећи проблем представља нам недовољан број људи. Ипак, прошли смо много тога, и корону и малобројност, и за нас нису постојале непремостиве препреке. Треба похвалити посаду багера из свих смена, јер само уз њихов напор и труд успевамо да остваримо тражене билансе – истакао је Илић.

У појединости машинских послова који се изводе током инвестиционе оправке упутио нас је Никола Ђурђевић, машински инжењер, шеф радилишта „Метала“.

– Највећи посао је замена аксијалног кугличног лежаја куглбана новим, немачке производње. Да би се он заменио, мора да се „растури“ пола багера. Значи, морала је да буде скинута трака 2, комплетна одложна стрела, да се извуче централна осовина, да се скине њена доња платформа, све то да би се дошло до куглбана. Потом, да се он комплетно одвије, задигне цео багер, стари извуче, на његово место позиционира нови и полако све пакује назад – објаснио је Ђурђевић.

Од осталих захвата навео је оне на поменутој траци 2, на којој има доста посла по бункерима. Радова је било и око точка, где је скинут велики редуктор копања, полумесец, скоро цео бункер. Транспорти су отворени и поскидани су остали редуктори. То су, како нам је појаснио крупне ствари које се раде, остало је све ситно. За нове

■ Распакован Ц700

кашике каже да је њихова монтажа рутински посао, али да је пре тога потребно наместити редуктор и бункер, што и није баш тако лако.

– На бандвагену такође имамо доста интервенција. И то ћемо морати да кренемо за неки дан. Планирани радови нису мали, справа мора да се комплетно растерети, јер се мења део конструкције као и клип који диже траку. Биће постављена три или чак четири подупирача, један под противтег, два или три под стрелу, то ћемо видети у документацији. Део конструкције који се израђује у „Металу“ довози се овде и мења комплетно. Посла има и на пријемном бункеру, на транспорту, али то су стандардне, типичне ствари које се обављају током ремонта – каже Ђурић.

Немања Ђурић, електроинжењер, напоменуо је да су свим овим захтевним машинским захватима претходили електропослови. Сва опрема која је од центра багера везана са свим тим виталним деловима је раскачена и обележена.

– Када нам машинци дају зелено светло, онда враћамо каблове. Најбитније код овог посла је то да електричари „Метала“ посао обаве максимално прецизно, јер свака промашена жила, сваки промашени кабл када багер крене зна да одузме по два до четири сата колико је потребно да се проблематично место пронађе. Зато је и током овог ремонта више од половине

каблова на багеру пажљиво исклемано, раскачено и обележено – нагласио је Ђурић.

На траци 2 имали су и ситнијих послова око варења и причвршћивања опреме која је услед вибрација и потреса оштећена. Такође, радиће се и шлајфингер на глодару који у командном делу има одређене специфичне пластичне носаче и четкице које је било врло тешко наћи, а које ће, по свој прилици,

ипак успети да се обезбеде. Ђурић посебно издваја важност ове набавке, јер сва команда која иде у доњу градњу багера, као и разна оптичка опрема, иде преко ових носача.

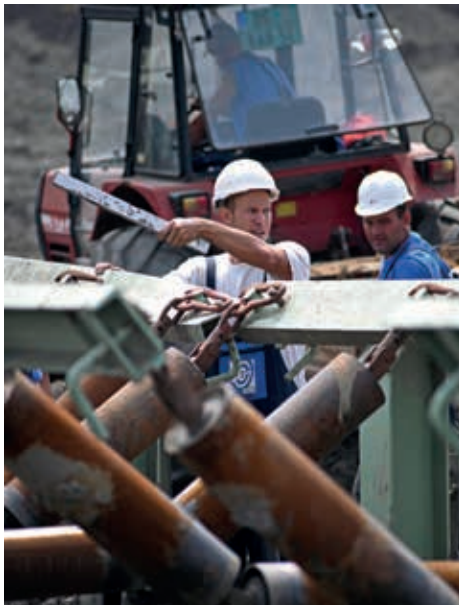
На багеру ће такође бити замењени контактери снаге погона транспорта. Биће урађени нови, квалитетнији, јер су постојећи у више наврата чишћени и сређивани и фактички су дошли до ивице дотрајалости. Од осталих радова, како каже наш саговорник, предвиђени су ситнији радови на санирању кабловских траса и оштећења каблова мањих пресека.

– Први пут након неколико година имали смо довољно набављене опреме, поготово каблова, како за погоне транспорта на глодару, тако за погоне трака на банду од два мотора. Реч је о габаритним, скупим кабловима, тако да је за сваку похвалу што ћемо успети да их заменимо ове године. Треба поменути и електрорадионицу у Церовитом потоку која је урадила много на обезбеђивању материјала. Имали смо најбољу могућу сарадњу са Мирославом Стојановићем, главним пословођом Електродржавања багера, и Бојаном Милојевићем, пословођом Електродржавања. Презадовољни смо и радом обе екипе из „Метала“, електричара и њихових пословођа, који свој посао раде изузетно добро и детаљно – тврди Ђурић.

Д. Весковић

СТИГЛО ПОЈАЧАЊЕ

Протеклих месеци екипа, која ради најтеже физичке послове, била је веома оптерећена. Новајлије ће бити под сталним надзором док не овладају послом, али већ су показали да су вредни и добри момци, кажу колеге

Када смо почетком јуна на терену посетили екипу задужену за припремне радове на највећем „Колубарином” копу, дочекале су нас лепе вести – пре око месец дана придружило им се 13 нових радника. Реч је о групи која, познато је, обавља најтеже физичке послове који претходе експлоатацији лигнита и свакодневно је изложена екстремним временским условима и опасностима које посао на отвореном са собом носи, па ће им ово појачање у људству много значити у наредном периоду.

Како нас је подсетио Немања Матејић, руководилац „Припремних радова”, за разлику од већине запослених на „Тамнави” који раде у три смене, радници „Припреме” имају дванаесточасовно радно време. Подељени су у две групе, у свакој је по један надзорник, предрадник и, донедавно, по девет помоћних радника, као и двојица тракториста.

Његово величанство трактор

Трактори су веома битан фактор у процесу рада „Припремних радова”. Они су њихова десна рука, јер без превоза алата и сајли на терену тешко да би могли да раде. Недостатак резервних делова уме да доведе до тога да нека од машина остане у радионици, али запослени, заједно са колегама из радионице, решавају проблеме. Пошто немају газ на располагању, први људи у „Припреми” у обилазак и контролу послова, којих некада има и на пет локација, иду трактором. Трактором довозе и нове количине воде за пиће, посебно у топлим и врелим данима.

– Нових 13 колега за сада је у првој смени, и сви су у истој групи. Највероватније ћемо их прераспоредити почетком јула. Нашој групи припада и гатер, па ћемо и за тај део формирати посебну екипу – каже Матејић, који посао руководиоца „Припремних радова” обавља претходних годину дана.

Објашњавајући организационе детаље посла, шеф „Припремних радова” искористио је прилику да још једном истакне да је део посла за који су одговорни његови људи изузетно тежак и неминовно носи бројне опасности, па је неопходно поступање са великом пажњом.

Зато „бацање у ватру” новопридошних колега, који су, махом, веома млади и доскоро су били у школској клупи, никако није могло бити опција. У току је њихова обука, едукују их пословође, а значајан део увођења у посао је у рукама двојице главних пословођа – два Драгана, Косанића и Бркића. Њих двојица, заједно са првим човеком „Припремних радова”, организују се тако да један од њих увек буде на терену, па је обезбеђен надзор најстручнијих особа.

Током наше посете група се налазила на, претходног викенда помереном трачном транспортеру ОЕ-2 на којем је радио оштећени „одлагач 4”. Екипа је радила на припреми терена на новој позицији, коју ће машина заузети након санације. То, осим померања транспортера, захтева и његову фину регулацију и припрему трасе за пролазак клизног воза.

Старе и нове раднике ухватили смо ужурбане око транспортера, да нам заједно кажу неколико речи о послу током врелих дана који најављују лето.

– Нове колеге учимо како да, пре свега, у послу сачувају себе, али и особу до себе. За сада, углавном посматрају и најважније је да пажљиво слушају и гледају шта и како се ради. Најбитније нам је да науче како да не долазе у опасне ситуације. Сви су млади, немају много животног искуства. За сада смо задовољни њима, момци су добри, а најважније је да желе да раде. Наравно, потребно је да прође неко време док се не оспособе за самосталан рад, најмање шест месеци, па и до годину дана – рекао је пословођа Светомир Видаковић, а са њим се у потпуности сагласио његов колега Дражен Бокић, такође пословођа.

Милош Живановић, један од новајлија, задовољан је и захвалан на прилици да почне да ради. За пријем у колектив и однос колега има само речи хвале. Нада се да ће приликом расподеле упасти у групу, не би желео да ради само прву смену.

Појачање у људству стигло је, кажу на копу, можда у најбољем могућем тренутку. Након пожара на одлагачу „Припрема” је имала више посла него иначе, а недовољно запослених. До половине маја, кажу, било је скоро неиздрживо.

– Успели смо да урадимо све, захваљујући доброј организацији и другарском односу. Можда је утицаја имало и то што је надзорно особље радило физичке послове заједно са њима. Обавили смо све што нам је задато, па смо сада у фази текућег одржавања, а и подношљиви временски услови нам тренутно олакшавају посао – каже Матејић.

Шеф „Припреме” каже да је однедавно уведена пракса да се, пре померања и свих већих послова, обавезно одржава састанак са надређенима, па их управник и директор сада много чешће посећују.

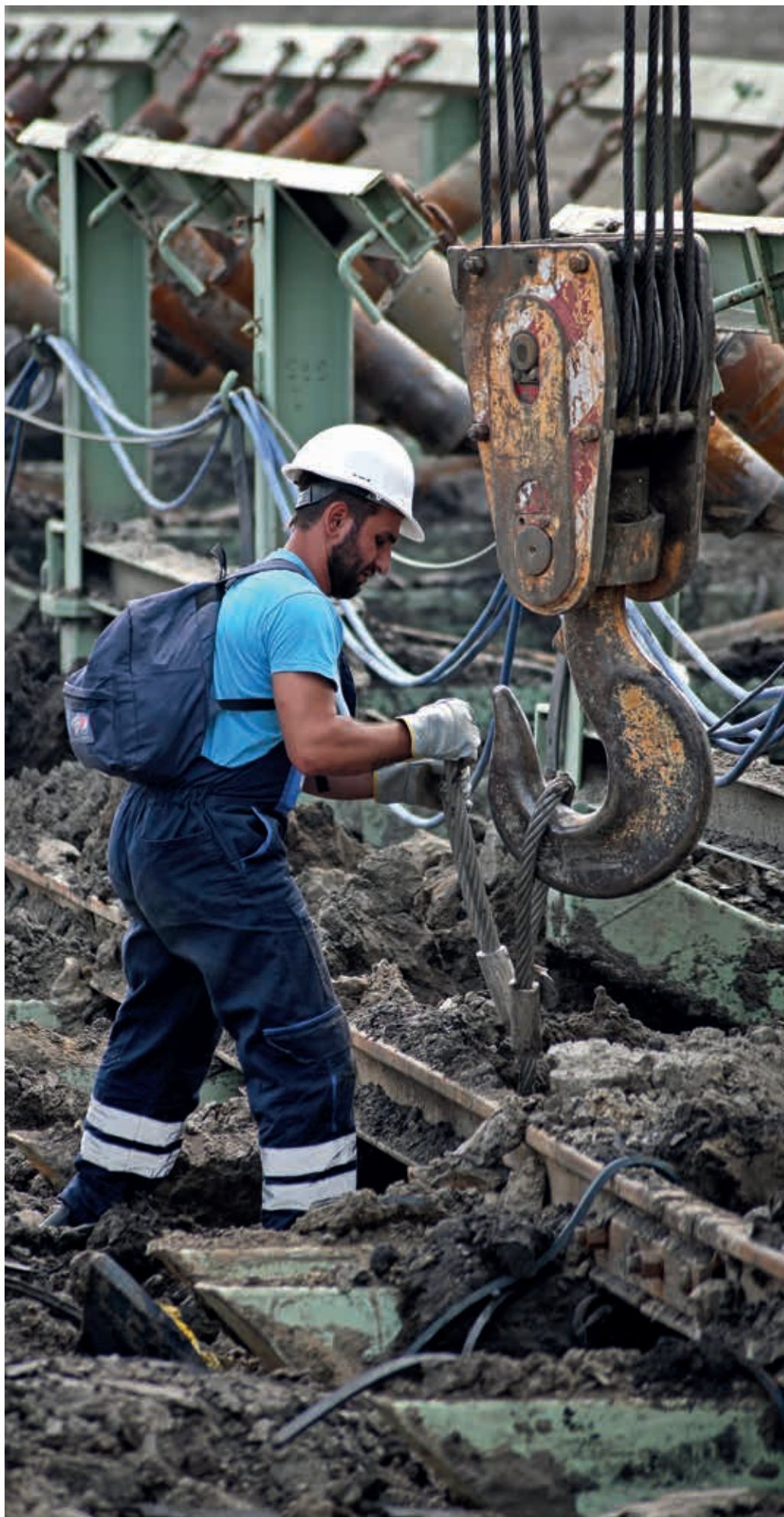
– Битно је да направимо добар план, а то можемо кроз договор и размену мишљења. Подршка управе никада не изостаје ни када је реч о потребним машинама, па их, у зависности од захтева посла, без потешкоћа делимо са машинском службом и са системима – речи су руководиоца „Припреме”.

У „Припреми” су задовољни и што од половине марта имају сопствено возило за масован превоз и возача задуженог за њих. Мана је једино што им је оно доступно само у првој смени, али се сви труде да га чувају и одржавају. По потреби, уступају га и другим службама.

М. Димитријевић

Чишћење кровине

Оно што радимо сваког дана, што је рутински посао и што више не меримо као задатак, јесте чишћење кровине изнад багера „глодар 2000”. Осим распоређеног надзорника, тамо су два до четири запослена, у зависности од тога колико њих можемо да издвојимо. А са њима су и два тестераша без којих се не може на оваквом послу – речи су Немање Матејића.

На почетку летње сезоне, у складу са дугогодишњом праксом, појачава се надзор над 574 хектара шума на територији некадашњих одлагалишта Рударског басена „Колубара“

Брига о шумама

Статистика показује да је узрок настанка шумских пожара углавном људски фактор.

– Узрок може бити један бачен пикавац из аутомобила или паљење ватре на пикницима близу четинарских шума. Људи мисле да је ватра угашена, али довољно је да у току ноћи пирне ветар, до тог раније упаљеног места дође више кисеоника, и ето три елемента за стварање пожара – гориви материјал, варница и кисеоник. Зато је веома важно деловати превентивно и поступати по издатој наредби, а резултати оваквог приступа виде се у томе што током протеклих неколико година нисмо имали веће пожаре који би довели до уништења растиња. То говори да је рад наших надлежних служби адекватан и ефектан – рекао је Александар Бирчевић, руководиоца Одељења за шумарство у РБ „Колубара“, и додао да је један од предуслова за ефикасно обављање надзора и реаговања у случају пожара изградња путева кроз целу газдинску јединицу.

– То је један од приоритета, па је одлучено да се приступи изради Упрошћеног рударског пројекта који би дао ефикасно решење овог

питања. За разлику од техничког рударског пројекта, упрошћени даје могућност да радови буду изведени у сопственој режији, тј. нашем механизацијом и кадровима, што ће умногоме олакшати посао. Такође, моћи ће да буде искоришћен грађевински материјал који се ископава поред угља – објаснила је Јулијана Пажиновић, дипломирани инжењер шумарства.

У плану је и израда такозване противпожарне пруге.

– Реч је о подизању биолошких „пруга“ сачињених од лишћарских, жбунастих врста које, познато је, представљају ефикасан вид заштите од пожара, јер су добра баријера. Такође, ове жбунасте формације се могу лако уклонити булдожерима, у случају да је то неопходно ради заустављања пожара – објаснила је Пажиновић.

Запослени у Одељењу за шумарство рекли су нам и да је један од важних елемената заштите шума њихова контролисана сеча, у складу са нормама прописаним у Основама газдовања шумама, а према Годишњем плану газдовања. Он се сачињава након одабира оштећених и сувих стабала, која су потенцијално лакогориви материјал.

Потешкоће прави чињеница да ангажована фирма „Услуге“ нема довољан број људи обучених за рад са тестером. Зато је у плану ангажовање још једне фирме, која ће обављати послове у самој газдинској јединици, док ће „Услуге“ остати ангажоване на сечи и рашчишћавању терена испред фронта рударских радова.

Р. Лазић

На основу важећих законских прописа из области заштите животне средине и заштите од пожара, Рударски басен „Колубара“, као корисник који газдује над површином од 574 хектара шума, у обавези је да у овој области предузима одређене превентивне мере. На почетку лета, као што је пракса сваке године, наложено је појачано праћење стања и осматрање пошумљених површина, а за период током сушне сезоне, од 1. јуна до 30. септембра, због екстремно високих температура ваздуха, прописане су и такозване мере појачаног надзора.

Према налогу који је издат руководиоцима свих површинских копова, потребно је организовати да се, посебно у данима када су температуре изузетно високе, шума које сада прекривају рекултивисано подручје некадашњих одлагалишта обилазе по неколико пута у свакој од три смене. Предвиђено је и вођење посебне евиденционе књиге са обавезним уношењем података о ситуацији на терену и предузетим превентивним активностима, која ће бити контролисана на седмичном нивоу. Руководилац смене је дужан да у случају ако се појаве знакови шумског пожара о томе, поред руководиоца погона, без одлагања обавести надлежна ватрогасна јединица.

Одговорно понашање

Из Одељења за шумарство РБ „Колубара“ су апеловали на све људе и колеге, као и на ловце, риболовце и локално становништво, да обрате пажњу и да поштују постављене табле упозорења о бацању ђубрета, паљењу ватре на местима где то није дозвољено, као и кретању у зонама шума у којима то није препоручљиво.

Именовани нови директори

За помоћника директора за послове производње угља у РБ „Колубара“ именован је Владан Радовановић, дипломирани рударски инжењер. Рударско-геолошки факултет завршио је 1982. године. У „Колубари“ ради од 1982. године, а почео је са радом у „Колубара-Проекту“. Након тога, 1986. године прелази на Поље „Д“, где је био ангажован као инжењер у оперативи, шеф смене, шеф БТО система, шеф БТУ система, помоћник управника, управник и директор. У два наврата био је технички директор „Површинских копова“, од 1998. до 2000. и од 2004. до 2009. године. У периоду од 2009. до 2011. године био је ангажован у оквиру „Дирекције“ РБ „Колубара“, на месту заменика директора, а од тада до данас је радио на позицији пројект-менџера.

Драган Максимовић, дипломирани машински инжењер, досадашњи технички директор, именован је за новог директора Организационе целине „Метал“. Дипломирао је на Машинском факултету Универзитета у Београду 1990. године. Након студија каријеру је започео у тадашњем РЕИК-у

„Колубара“, на Површинском копу Поље „Д“. Првих пет година радио је као машински инжењер на пословима одржавања рударске опреме на коповима. Након тога је прешао у „Колубара-Метал“ где је радио као руководилац превентивног одржавања ПК „Тамнава-Западно поље“, управник производње у „Металу“, управник машинског одржавања на Пољу „Д“. Од 2005. године до данас био је на радним местима техничког директора и заменика директора „Метала“.

Света Мирковић, др машинских наука, нови је директор Погона „Помоћна механизација“. Мирковић је дипломирао на Машинском факултету Универзитета у Београду 1985. године. Исте године почео је да ради у РЕИК-у „Колубара“, у Машинској служби Поља „Д“, у којој је био ангажован до 1993. године. Након тога прешао је у погон „Помоћна механизација“ у коме је, у два наврата, био ангажован на радним местима од помоћника управника до директора погона (2008. до 2011.). Од 2014. године обављао је послове у Управи ЈП ЕПС, у оквиру Сектора за одржавање и накнадна улагања у рударске капацитете. Докторску дисертацију

је одбранио 2012. године на Машинском факултету у Београду.

Слободан Вучетић, дипломирани рударски инжењер именован је за директора Погона ПК „Радјево-Север“. Дипломирао је на Рударско-геолошком факултету Универзитета у Београду. У Рударском басену „Колубара“ запослио се 1993. године, на Површинском копу „Тамнава-Западно поље“. Био је ангажован на позицијама од инжењера оперативе, управника копа, до директора погона, на којој је био од 2012. до 2014. године. Од 2015. године до сада радио је у Сектору инвестиција „Површинских копова“.

Данијела Николић, дипломирани економиста именована је за руководиоца Комерцијалног сектора. У „Колубари“ је запослена од 2004. године, у Сектору за финансијско-књиговодствене послове, као самостални референт у Служби увоз-извоз, затим руководилац Пословнице репродукционог и осталог материјала и руководилац Службе набавке добара. Од 2016. до данас била је руководилац Одељења за финансирање стамбене изградње.

Р. К.

■ Постепено увођење новог система управљања документацијом

Ка беспасирном пословању

Очекује се да од 2023. године сва документација у оквиру РБ „Колубара“ иде кроз специјализовани програм Фадок

Рударски басен „Колубара“ уводи специјализовани програм за управљање документацијом – Фадок. Као информациони систем управљања комплетном документацијом, који у будућности треба да обезбеди беспасирно пословање, Фадок је на нивоу „Електропривреде Србије“ пуштен у рад 2016. године. Овај програм праћења документације на почетку је обухватао само улазну документацију која се електронски евидентирала преко писарница. С временом су надограђивани модули који су се ширили најпре на кадровску, правну и комерцијалну службу. Од прошле године електронски се евидентира и излазна и интерна документација. Неизоставни део модернизације ЕПС-а је и осавремењивање у

Рударском басену „Колубара“ што ће, као и у другим огранцима, убрзати и олакшати рад и смањити употребу папира, тонера и других основних средстава.

Један од многих корака ка потпуном пословању без папира чине и обуке за рад у Фадоку које су референти људских ресурса „Дирекције“ похађали у првој половини јуна. Предавачи су их уводили у процесе који један документ, попут захтева за годишњи одмор или плаћено одсуство, пролази од запосленог до руководиоца који потписује решење и достављања потписаног решења запосленом.

– Фадок функционише у свим деловима ЕПС-а и ЕПС Снабдевања. У „Колубари“ смо почели са „Дирекцијом“, а касније ћемо прећи и на остале делове, мада већ има заинтересованих и у другим организационим целинама. Очекујемо да почетком 2023. године у потпуности крене беспасирно пословање и да кроз Фадок иде сва документација – улазна, излазна и интерна. План је да имамо уређени систем протока докумената по унапред одређеним правилима – објаснио је Драган Бајовић, главни стручни сарадник за пословни информациони систем.

Чланови Корисничке подршке свакодневно обилазе запослене и пружају помоћ, а и сами иду на усавршавања. Кажу да је „Колубара“

врло специфична јер на копу немају сви рачунаре и мрежу. Посебно се ради на прилагођавању тим околностима. Труде се да све усагласе, заокруже и уведу у систем. Напомињу да је сличних програма било и пре Фадока, али он свакако представља виши ниво.

– Део запослених на почетку обуке осећа страх, можда и одбојност, и то је нормална реакција. Међутим, када заједно прођемо све кораке једног поступка два-три пута, а програм није тежак, све иде глатко. Онда већ постављају конкретна питања у вези са самим програмом. Морамо ићи у корак с временом и модернизовати рад – нагласио је Бајовић, додајући да су неке ствари и законска обавеза, попут евиденције електронских фактура.

М. Караџић

Нешто добро

Епидемија коронавируса је многим деловима „Колубаре“ отежала функционисање, али је комплетном ИТ сектору ишла у прилог. Како је Бајовић објаснио, због рада од куће, али и наставе на даљину, запослени су се више ангажовали око рачунара, нових знања и вештина.

Горан Ивановић на стругу

С. Прица, Н. Петровић, Г. Стевановић, Д. Симић, Д. Јаковљевић и Д. Стефановић

Радници вештих руку припремају, поправљају и израђују резервне делове за различите рударске машине, а многи од њих својим радом чувају занимања која су данас све ређа

Када су далеке 1979. године први бравари почели да користе новоизграђену машинску радионицу за тек отворен коп „Тамнава-Источно поље“, нису ни слутили да ће 43 године касније ово бити један од најбитнијих објеката за рад Поља „Г“. На натпису „Машинска радионица“ јасно се види прохујало време, као и на похабаном крову и лиму који и даље чека потребну изолацију, али се зато на вештим замазаним рукама старих мајстора виде дела, а не деценије.

Стају стругови, брусилице и остале машине за обраду метала. Скидају се рукавице и са осмехом најтоплије добродошлице поздрављају нас уморна и ознојена лица. Кад они раде, значи да негде тамо на копу нешто треба поправити.

Машински инжењер Саша Прица, који већ 12 година ради у „Колубари“, а од 2017. је шеф радионице, објашњава да је овде реч о превентивном машинском одржавању,

односно да све што се поквари на терену долази код њих на сервисирање.

– Око 80 бравара и 30 помоћних радника, које смо добили последњих неколико година, покривају целокупно превентивно машинско одржавање Поља „Г“, Постројења за припрему угља и по потреби и површинског копа „Радњево“. Много ту посла има, а људи недостаје. Они припремају потребне резервне делове за различите машине. Ту су редуктори, бубњеви, разне спојнице, од хидродинамичких до електромагнетних, погонски, повратни и затезни бубњеви, припремају се заптивне гуме, завесе за бункере, брисачи за траке – наводи Саша Прица и представља нам Александра Петковића, пословођу редукторске групе, који ради 31 годину, а од 2003. је у овој екипи, која је тад и оформљена.

■ Експерти за редукторе

– Руководство копа је тада препознало потребу да се из свих група издвоји 15 бравара који ће радити само редукторе. Време је показало да је то био одличан потез и скоро 20 година касније ово је једна јако битна екипа. Кроз наше руке прође преко стотину редуктора различитих врста са копа и Дробилане. Једино што сад знатно већи обим посла покрива осам бравара, а тројица су пред пензијом – каже Петко, како га ослонљавају колеге у радионици.

– Тежак је ово посао. Све је прљаво, масно. Јесте да радимо у радионици, ту је и помоћ кранова, али поправке обично трају данима. Најтеже нам је кад смо у послу у радионици, а морамо на интервенцију на

коп. Трудимо се да све надоместимо својим великим искуством – каже Мирослав Весић, надзорник „експерата за редукторе“, који ситно броји до пензионерских дана.

Мајстори су нам појаснили да на коповима постоје редуктори различитих величина. У радионици смо видели редуктор погона за траке од седам тона, као и један од најкопликованијих редуктора на копу, погон редуктора радног точка који тежи око пет тона. А за све тешко и гломазно, што се рукама не може савладати, ту је спретна, прецизна и скоро непогрешива кранистичка Гроздана Стевановић.

Далеке 1985. године двадесетогодишња Гроздана је закорачила у машинску радионицу и ту је остала пуних 37 година. У мушком колективу ради као равноправни

Ефикасни и стручни

Горан Тодоровић, управник службе машинског одржавања, има само речи хвале за мајсторе ове радионице. Како каже они раде у мањим групама, јако су стручни, способни и компактни, ослањају се једни на друге и њихова ефикасност је велика. У последње време са новим младим радницима бројчано су унапредили радну снагу, али квалитетом још нису. Треба имати у виду чињеницу да је потребно четири-пет година рада са искусним мајсторима да би се оспособио бравар за самостални рад. А овде обитавају мајстори различитих специјалних занимања која полако нестају попут металостругара, металоглодача, руковаоца рендисаљке и др.

Млади радници уче занат

Поправка редуктора

мајстори

члан, па често и „мушки“ запне. Каже да је ово њен позив, воли свој посао и значи јој да доприноси раду. Управљајући крановима који се налазе од шест до 40 метара висине, Гроздана прати, послушкује, помно гледа с четворо очију док подиже терет у радионици, али и на Дробилани када затреба. Да ли је исправно закачен, да ли су сајле атестиране, како га пренети да никога не угрози или не оштети нешто... Колеге имају поверења у њене руке, за њу и другу колегиницу кранисткињу, Радицу Томић, кажу да су прави махери, вредне и ефикасне и жао им је што им је обема остало још мало до одласка у пензију.

У Одељењу за машинску обраду јунско сунце усијало лим. Греју и машине, а на једном од стругова 45-годишњи Горан Ивановић, металостругар, по радном стажу пунолетан, обрађује део потребан за погон Дробилане. Већ неко време сам ради на свим струговима јер му је колега на боловању. Његов посао је индивидуалан, тражи знање, прецизност, концентрисаност, пошто су ове

машине врло опасне. Каже да му најтеже пада што захтева стајање у једном месту и по шест сати. А неопходан је и добар вид јер на стругу Горан поправља и израђује делове од пречника пет милиметара до једног метра. Схватимо да, упркос свему, воли свој посао.

— Овде сам био на пракси као средњошколац, и ето, сада ту радим све ове године. Занат сам научио од старијих колега. Волео бих да и ја своје знање пренесем млађима, а и да имам са неким да поделим терет посла — истиче Горан показујући нам и остале машине на којима ради: глодалицу, рендисаљку, стубну и радијалну бушилицу, и велики струг са метарским пречницима који се због габарита налази напољу.

Правда за хидрауличаре

У групи за хидраулику и пнеуматске уређаје одскоро раде два нова млада радника. Међутим, најпре срећемо искусног Добросаву Јаковљевића, ВКВ бравара, који је, како каже, једном ногом у пензији, а овој групи припада од првог радног дана 1986. године.

— Ма само да ови вредни момци што су нам дошли остану овде после нас, да „Колубара“ ради још дуго, дуго. Кад сам ја почео да радим, човек са 28 година стажа био је „чича“ који је говорио: „Идите, ви млађи, да учите!“. А ја сад имам 41 годину стажа и још увек нисам тај чича, радим као младић. Све је теже и теже. Чини ми се да је багер све виши и виши како се пењем. Да ли он расте или ја падам, не знам — расположен је Добросав да нам дочара како изгледа бити бравар све ове године.

— Некад је овде било 15 хидрауличара, сад са пет људи одржавамо хидраулику и пнеуматику од Дробилане до ЕШ-ева. И под старе дане сваки дан учимо нешто ново. Долазе нове машине са новом опремом коју треба упознати — каже нам Јаковљевић, додајући да је битна добра сарадња са другим групама и струкама како би застоји у производњи, који су њима потребни док уклањају квар, били што краћи.

— Овде мора мозак добро да ради. Кад дођеш на багер, имаш пријављен неки проблем, прво мораш да се сабереш и добро размислиш шта може да произведе тај квар. Нас интерно називају „мазачима“, а нисмо то. Мало смо потцењени, а од нас зависи виталност рада система и багера — у причи нам се придружио још један искусни мајстор, Драган Стефановић, који од 1983. ради у радионици и који такође јасно истиче да се овде и даље сваки дан учи, има нових проблема, али и нових решења.

Тридесетдвогодишњи Немања Петровић из Лајковца један је од двојице нових. Тек је годину дана „на хидраулици“, а о свом послу и животном позиву све најбоље говори. Како за хидрауличаре не постоји школа, захвалан је на пруженој прилици да од искусних мајстора учи занат. Шеф радионице Саша Прица сликовито нам објашњава да су у овом послу у питању опасни високи притисци. Довољно је да упоредимо два бара у радијатору и 250 бара на багеру, нема места за погрешне потезе. Немања обазриво и без страха приступа послу, а колеге потврђују да се већ види да ће од њега за коју годину настати добар хидрауличар.

М. Павловић

Сложена целина

Радионица служи за припрему резервних делова за превентивно, оперативно и инвестиционо одржавање. Састоји се из неколико сегмената: радне групе за одржавање багера, трачних транспортера, Постројења за припрему угља, групе за хидраулику и пнеуматске уређаје, редукторске групе, машинске обраде метала, групе за руковање и одржавање кранова и алатнице.

Тимским радом до циља

На симпозијуму „Рударство 2022“ представљен је рад пројект-менаџера Благоја Алексића који се бави нерударским аспектима процеса производње лигнита

Како је откоп лигнита завршни чин сложеног рударског процеса кога прате многи интердисциплинарни технички, правни, економски и други нерударски процеси, да би се успешно рударило они морају бити обједињени једном свешћу – једном организационом културом –

најважнија је теза рада „Значај формирања организационе културе у делатности рударства“ Благоја Алексића, пројект-менаџера РБ „Колубара“.

У Алексићевом раду представљеном на 13. симпозијуму „Рударство 2022“, који је одржан крајем маја у Врњачкој Бањи, поставља се кључно питање да ли је у рударској фирми имплементирана добра и просперитетна организациона култура и да ли запослени имају веровања, вредности, ставове, етичке пословне норме које подржавају мисију, визију и циљеве компаније.

Скуп претпоставки, вредности, ставова и норми понашања, манифестованих кроз симболе, које су чланови једне организације развили кроз заједничко искуство по дефиницији чини организациону културу. Реч је групи људи са различитим образовањем,

занимањима и карактерима која тежи реализацији неког заједничког циља, и од њеног начина понашања и размишљања зависи пословни успех.

Алексић истиче да организациона култура мора бити подређена ефикасном и безбедном рударском послу. Међутим, ископ руде не сме бити сам себи циљ, његова сврха је добробит заједнице и начин његовог обављања мора бити прилагођен тој улози. Од великог је значаја да сви новозапослени, у својим првим радним данима, упознају све стручне области којим се бави један рудник. Рудар мора да зна чему служе правни, економски и други послови, али исто тако и правници, економисти, едукатори, морају да знају како изгледа откоп и рад у непосредној производњи.

М. Павловић

■ Будући средњошколци у посети коповима

О занимањима у „Колубари“

Ученици осмих разреда основних школа „Душан Даниловић“ из Радљева и „Свети Сава“ из Памбуковице посетили су крајем маја Рударски басен „Колубара“ у оквиру реализације програма професионалне оријентације. Посета „Колубари“ помоћи ће ученицима у правом избору будућег занимања.

За ученике је у управној згради „Површинских копова“ у Барошевцу организовано стручно предавање инструктора из „Колубаре“. Они су јакe упознали са образовним профилима и говорили им о специфичностима електро, машинске и рударске струке, које чине 80 одсто занимања заступљених у „Колубари“.

Током обиласка Расадника „Услуга“, будући средњошколци упознати са узгајањем разних врста биљака, а сазнали су доста

и о рекултивацији земљишта, заштити животне средине и о томе која су занимања заступљена у том делу предузећа.

– Посећивање установа и предузећа, упоређивање сопствених жеља и могућности са реалном ситуацијом на терену, представљају веома важну фазу у процесу професионалне оријентације и доношењу одлуке о избору занимања – рекла је Светлана Максимовић, директорка ОШ „Душан Даниловић“.

Огранак „Колубара“ годинама сарађује са основним и средњим школама са општинама Лазаревац, Лајковац и Уб, на чијим територијама се експлоатише колубарски лигнит. Уз честе посете ђака, у „Колубари“ се организује и практична настава за ученике техничких профила.

Т. К.

Посета студената са Косова

Студенти треће и четврте године рударства са Факултета техничких наука из Косовске Митровице, Универзитета у Приштини, посетили су Рударски басен „Колубара“ 3. јуна у оквиру обављања стручне праксе на предмету Технологија површинске експлоатације. Током једнодневне посете, група од петоро студената у пратњи проф. др Ивице Јаковљевић обишла је видиковце активних копова у „Колубари“, као и погон „Помоћне механизације“. Студенти су се упознали са примењеном технологијом, праксом и организацијом у рударском басену и на тај начин били у прилици да прошире своја знања из области рударства. Проф. Јаковљевић захвалио је свима који су учествовали и рекао да овако организоване стручне праксе само потврђују незаменљиву улогу и друштвену одговорност ЕПС-а и „Колубаре“, а студентима на најквалитетнији начин дају шансу да прошире и унапреде своја знања.

М. Б.

И даље прваци државе

Сви ученици који су претходних година освајали награде данас имају посао или студирају

Низ домаћих и иностраних признања на такмичењима у заваривању ученици Техничке школе „Колубара“ из Лазаревца продужили су успехом на 27. републичком такмичењу ученика машинских школа Србије, које је недавно одржано у Крагујевцу. Међу 250 такмичара из 39 школа Лука Платанић је освојио прво место у поступку REL 111, Давид Цветковић је био пети у поступку TIG 141, а Марко Радичевић први у поступку MAG 135. Као и годинама уназад, ученике је припремао Иван Гајић, професор практичне наставе.

– Резултати показују нашу доминацију. Ово је седмо учешће на државном такмичењу и свих седам пута смо били први. Максимално се трудимо, а и услови су добри. Школа је последњих десетак година доста уложила у опремање. Набавили смо савременију опрему и машине за рад и реновирали радионицу за практичну наставу. Ако говоримо о заваривању, у Лазаревцу се сигурно ради најбоље у Србији, само нам недостаје још простора – рекао је Гајић.

Лука, Давид и Марко су ученици одељења М42. Пробали су различите поступке заваривања и определили се за оно што им иде најбоље. Сматрају да успеху претходе добра теоријска припрема и квалитетан рад, али пре свега мере безбедности на раду. То је, како кажу, основа. У завршним фазама припрема вежбали су и до 10 сати дневно. Попут својих претходника, за такмичење су се припремали у школи и у ОЦ „Метал“. Није им било тешко иако заваривање тражи посебну моторику, добру кондицију због захтевног положаја тела и мирну руку. Као

■ Лука, Марко и Давид са професором Гајићем

матуранти, сагласни су да су добили добру основу за рад и даље школовање.

– Дуго смо се спремали, чак и викендима долазили. Трема је утицала на мене и веома ми је криво. Знам да могу много боље. Покварио сам корен и ето... У школи сам радио врхунске радове, дефинитивно сам најслабији био у Крагујевцу – сумира утиске Давид Цветковић.

Под менторством професора Гајића добили су и титулу апсолутних првака у дисциплини заваривање. Првог дана надметања радили су практични део, другог полагали теорију. Појашњавају да су се у заваривању мултидисциплинарно повезали технологија, металургија и поступци заваривања. Лазаревчани већ годинама сарађују са Друштвом за унапређивање заваривања у Србији.

– На листи мотивационих ставки је то што се учи нешто што је примењиво у пракси. До посла се долази лагано. Сви ученици који су на претходним такмичењима освајали

награде данас имају посао или студирају.

Ако бисте приватно ишли на обуку за завариваче, то бисте платили од 3.000 евра до 5.000 евра. Школа даје фин спектар знања и вештину, а посебно смер Машински техничар за репаратуру, који Радичевић, Цветковић и Платанић завршавају. Пратимо нове технологије и не постоји конвенционални поступак заваривања који не радимо – објаснио је Гајић, чију је идеју да се у Лазаревцу направи регионални центар за заваривање зауставила епидемија коронавируса.

Школа је крајем 2019. године набавила и CNC плазма резач, савремену машину код које се резање материјала за даљу обраду, па и заваривање, води компјутерски. Резач има тзв. водено купатило. Оно служи као мера безбедности за очување здравља самог оператера. Гајић каже да је машина напреднија и савременија од претходне генерације оваквих машина с аспиратором.

М. Караџић

■ Победнички тим поред плазма резача

Пратиоци успеха

„Колубара“ је годинама наша стална потпора и мимо заваривања. За овогодишње такмичење посебно захваљујемо Драгану Максимовићу, директору „Метала“, и Горану Перишићу, шефу Одељења за административно-техничку подршку у раду Извршног одбора. Такође, без залагања Радослава Сретковића и Милана Тешића, бившег и садашњег директора Техничке школе „Колубара“, сумњам да бисмо постигли овакве успехе – нагласио је Гајић, а потом додао да им је помогао и некадашњи ђак Велимир Гвозденовић, који им је, као предузетник, поклатио униформе.

Љубав према традицији и игри

Екипа са којом ради на багеру „глодар 10“ има много разумевања за живописни хоби свог колеге, коме су дали духовит надимак Зумбација

Оно што је сигурно, када је Горан Пантелић у питању, јесте његова способност да се бави пословима који траже велику прецизност, преданост, изузетну концентрацију и стрпљење.

По овим принципима већ 36 година ради као електричар на једном од „Колубариних“ роторних багера док се, истовремено, више од четири деценије бави фолклором, најпре као активни играч, потом уметнички руководилац, а последњих десетак година и као председник Културно-уметничког друштва „Диша Ђурђевић“ из Вреоца.

Присећајући се најважнијих тренутака свог богатог животног и радног искуства, испричао нам је како је све почело и на који начин успева да буде апсолутно посвећен и једном и другом послу.

— Након завршене Техничке школе у Лазаревцу, смер Електричар погона, радно искуство почео сам да стичем 1989. године, најпре као електричар у радионици за багере на монтажном плацу на Пољу „Д“. Тамо сам остао три године, након којих сам прешао на угљени систем, где сам провео наредних 17, као електричар на тракама. У међувремену, завршио сам пети степен и преквалификовао се за посао електричара на багеру „глодар 10“, који је радио на Пољу „Д“. Када је пре три године дошло до реорганизације и преласка багера на новоотворено поље „Радљево“ и ја сам, заједно са остатком посаде, прешао тамо — каже Пантелић.

Горан објашњава да је задужен за поправку електроинсталација на багеру, разна мерења, испитивања. Посао подразумева рад у сменама, који уме да буде напоран, па су потребни добро физичко и ментално здравље, психичка стабилност, изузетна концентрација.

— Посао је одговоран и ризичан, јер се ради са струјом, а ту нема шале — каже Горан и наглашава да сви шефови и колеге, који га од милоште зову Зумбација, имају разумевања за његово бављење фолклором

и увек су му излазили у сусрет колико је било могуће.

А прича о великој Горановој љубави — фолклору, почела је у петом разреду основне школе, када је пожелело да и он буде један од чланова КУД-а.

— У то време фолклораши су традиционално организовали концерте за народ окупљен око логорске ватре, код Записа у Вреоцима. Маштао сам о томе да се и ја појавим пред публиком играјући коло, то ми је био изазов и велика жеља. Играо сам најпре у КУД „Диша Ђурђевић“ из Вреоца, а када је друштво у једном периоду престало са радом, прешао сам у КУД „Колубара“ из Великих Црљена, где сам наступао све до своје 29. године, када сам организовао опрштајни концерт — присећа се наш саговорник.

Горан је заједно са братом од тетке Животом Лукићем, 1997. године поново покренуо рад КУД-а „Диша Ђурђевић“, и од тада раде без прекида захваљујући, пре свега, ентузијазму и упорности бивших

играча и мештана Вреоца, који су и данас спремни да помогну у раду друштва.

Живот у песми и игри, путовањима и времену проведеном заједно донео им је и велика пријатељства, кумства, али и велике љубави, као и бракове.

— Фолклор ми је дао непроцењиве ствари, незаборавна искуства и доживљаје, познанства и пријатеље широм Србије и Европе. Невероватан је осећај када играте пред више хиљада људи на разним европским сценама — нагласио је Пантелић.

Да хоби једног члана може постати љубав и свакодневица целој породици, сведоче Горанова супруга Тања, ћерке Милица и Марија, и син Матеја.

— То да се песма, игра и музика српског народа преносе са колена на колена доказује не само моја породица него и бројне генерације наших чланова КУД-а, деца која су одрасла са својим родитељима на пробама. Уз фолклор, моје ћерке се баве и каратеом, док је син Матеја државни репрезентативац у пецању — поносно каже Горан, који је и сам страствени пецарош.

Осим што је велики заљубљеник у фолклор, радо слуша хеви-метал музику и често посећује рок концерте, што је занимљиво његовим пријатељима и колегама. Свесни су да је Горан пример да се уз добру организацију времена, посла, хобија, пријатељства и љубави — све може.

Т. Симић

Јубилеј

КУД „Диша Ђурђевић“ ове године прославља јубиларних 65 година постојања. Најважнији циљ друштва је очување народне традиције колубарског краја и културно-уметничке баштине српског народа.

Друштво броји 180 активних чланова разврстаних у неколико секција.

— Пред нама су планови за организовање Међународног дејег фестивала у оквиру дводневних Видовданских свечаности, које већ неколико година успешно одржавамо, као и годишњи концерт посвећен јубилеју друштва, под називом „КУД Диша Ђурђевић — своје граду“. Такође, организовали смо бројне хуманитарне концерте за помоћ нашим суграђанима, што планирамо и у наредном периоду, а почели смо и са организовањем концерата на отвореном, које ћемо за наше суграђане одржавати сваког викенда, на новом платоу испод Рударске чесме — истакао је председник друштва Горан Пантелић.

Улагање у енергетску ефикасност

Општина Лазаревац,
у сарадњи са
Министарством
рударства и
енергетике,
обезбедила 10 милиона
динара којима ће
заинтересовани
грађани моћи да
финансирају половину
енергетске санације
својих домова

Градска општина Лазаревац ове године први пут је учествовала на конкурс Министарства рударства и енергетике којим се додељују средства домаћинствима да изврше енергетску санацију својих стамбених објеката.

Јавни позив за учешће привредних субјеката у овом пројекту, који има за циљ повећање енергетске ефикасности, расписан је за период од 1. до 15. јуна. Објављивање јавног позива за грађанство очекује се крајем јуна.

На конференцији за медије, која је овим поводом одржана у председнишву ГО Лазаревац, координатор пројекта, Ђорђе Максимовић, објаснио је услове и критеријуме под којима правна и физичка лица могу конкурисати.

— Јавни позив који је важио до 15. јуна односи се на привредне субјекте који се баве производњом, услугама и радовима на енергетској санацији стамбених објеката — набавком и уградњом столарије, термичком изолацијом зидова и кровова, уградњом топлотних пумпи, набавком и инсталацијом котлова на природни гас или биомасу, односно на пелет, као и уградњом соларних колектора. Услови за пријаву били су да је предузеће регистровано у Агенцији за

привредне регистре најмање шест месеци и да се против њега не води судски поступак — рекао је Максимовић, нагласивши да ће након истека рока за пријаву, комисија направити ранг-листу на основу бодовне листе која је објављена на сајту ГО Лазаревац. Након 20. јуна биће објављен и списак изабраних предузећа. Право на жалбу у року од осам дана од објаве ранг-листе имаће привредни субјекти који нису прошли на конкурс.

Након доношења коначне одлуке о привредним субјектима који су прошли конкурс, општина ће расписати и јавни позив за грађанство.

— Важно је напоменути да лица која немају употребну дозволу за објекат за који конкуришу неће моћи да учествују. Власници станова могу конкурисати, али појединачно као домаћинство, не као стамбена заједница. И домаћинства ће се рангирати на основу бодовних листа, па ће неко ко конкурише за спољну термичку изолацију бити у предности ако

већ има замењену столарију. Она домаћинства која остваре право на суфинансирање пројекта енергетске ефикасности, набавку материјала и услугу уградње или замене моћи ће да добију искључиво од привредних субјеката изабраних путем овог јавног конкурса — објаснио је Максимовић.

За реализацију овог пројекта општина је, у сарадњи са Министарством рударства и енергетике издвојила укупно 10 милиона динара. Учешће грађанства, како је предвиђено, износиће 50 посто вредности појединачног пројекта енергетске санације, тако да ће у подизање енергетске ефикасности стамбених објеката на територији наше општине ове године бити уложено укупно 20 милиона динара. У зависности од интересовања грађана, руководство општине за следећу годину најављује и могућност повећања расположивих средстава у ову сврху.

Р. Лазић

■ Делегација ГО Лазаревац посетила Валандово

Градови збратимљени 45 година

Делегација Градске општине Лазаревац почетком јуна посетила је братску општину Валандово у Републици Северној Македонији. Председника општине Бојана Стевића и његове сараднике угостио је градоначелник Перо Костадинов. Стевић је домаћинима захвалио на гостопримству и нагласио да ће у наредном периоду сарадња братских општина бити проширена. Представници Лазареваца обишли су и Основну школу „Страшо Пинџур“ у Јосифову, која је у братским односима са школом „Вук Караџић“ из Степојевца,

■ Пријатељска посета

а потом присуствовали традиционалном Валандовском фестивалу народне музике, који се у овом граду одржава од 1985. године.

Повеља о братимљењу два града потписана је 1977. године, а њоме је планирана сарадња у областима културе, спорта, медицине, економије и других сфера друштвеног живота. Поред Валандова, Лазаревац је братски град Трбовљу у Словенији и Вишеграду у Републици Српској.

Делегација Валандова узвратиће посету 28. јуна, током обележавања Дана општине Лазаревац.

Д. М.

■ Лобања бизона, ледено доба

Ризница фосила

Србија је палеогеографски на врло интересантном месту јер можемо пратити како су се у прошлости неке биљне и животињске врсте кретале ка Европи, Азији и Африци

Измурли морски рептил који подсећа на данашње делфине, фосилне папрати, миоценски носорог и више од 20.000 примерака, углавном фосила, чине Геолошко-палеонтолошку збирку Рударско-геолошког факултета у Београду. Непроцењиве колекције ове збирке основа су стручних испитивања балканских подручја, упоредна збирка за увођење студената у самосталан рад, документ о геолошком развоју простора данашње Србије и раду истакнутих српских научника. Од пионирских испитивања рудних богатстава Србије, предавања на Лицеју средином XIX века и оснивања Геолошког завода Велике школе 1883. године дошло се до палеонтолошке ризнице изузетног научног и културно-историјског значаја и на локалном и на светском нивоу.

Збирка експоната старих и више десетина или стотина милиона година налази се на Економском факултету. Научног је карактера и затвореног типа. У посебним случајевима могу се организовати посете с ослањањем на школски план и програм. Подељена је по периодима. На првом спрату су геолошки или палеонтолошки примерци палеозојског и мезозојског доба, на другом фосили неогена

из морске средине, а на трећем кичмењаци, углавном из неогена, тј. кенозоика, као и збирка биљака од палеозоика до савременог доба.

Највећи део примерака је са територије Србије и старе Југославије. Део добијен из иностранства служи као упоредна збирка зато што геологија данашње Србије има мало остатака из палеозоика пошто је тада на овим просторима било дубоко море. Мало је експоната ваневропског порекла и они се обично доста разликују од европских. Преко 90 одсто примерака сакупљено је теренским радом професора и легатора. Неке колекције су набављене откупом, односно разменом са иностраним институцијама.

– Србија је палеогеографски на врло интересантном месту јер можемо пратити, посебно у неогену, тј. кенозоику када се на овим просторима развијало копно, како су се одређене биљке и животиње кретале ка Европи, Азији и Африци. Са друге стране, свако локално развиће има своје специфичности. За нас је карактеристично постепено нестајање Панонског мора и ослађивање средине, тако да има много еволутивних процеса. Највећи део поставке везан је за локалитете на којима не треба аматерски истраживати зато што

представљају специфичне типове развића који су за Србију делимично јединствени, а у великом делу значајни за Европу и свет – објаснио је Иван Стефановић, кустос ове збирке РГФ-а, која је ушла у Инвентар објеката геонаслеђа Србије.

У просторијама на првом спрату углавном се чувају остаци животиња мезозојске и палеозојске старости, пећински накит и стене, што ове експонате не чини тесно везаним само за палеонтологију. Неки примерци су међу најстаријим икада пронађеним. Нису све оригинали, има и одливака. Стручној јавности на увиду су и амонити, измурли главоношци сродни данашњим октоподима и сипама, који су потопљени приликом изградње хидроцентрале на Дунаву. Интересанти су експонати који показују да се могу фосилизовати и природни процеси попут таласања на морској обали. Остаци диносауруса су врло ретки, чак и на територији некадашње Југославије.

Већина примерака на другом спрату пронађена је у широј околини Београда. Ти експонати су препознатљивији јер подсећају на флору и фауну данашњих слатких и сланих вода. Доминирају животиње из некадашњег Панонског мора, а оно се сматра једном фазом затварања огромног океана који се некада протезао од Шпаније до Филипина. Наиме, затварањем тог океана опадали су салинитет и температура, услови за живот су постајали неповољнији, па су се и врсте на нашим просторима мењале. Прво су измурли морски јежеви јер нису могли да функционишу без одређене количине соли. У витринама се чувају веома ситни облици попут љуштурског шкољки и пужева које су се током времена претвориле у ситније и слабије развијене облике.

Олако изгубљено

У свету не постоји ниједан комплетан скелет птице додо, нелетачице која је измурла пре више стотина година. Музеји су их имали толико да им више није било важно. И управо због тога примерке и локалитете треба чувати. Лако остајемо без нечега што подразумевамо – нагласио је Стефановић.

■ Стефановић поред фосилизованих трагова таласа

■ Амонити, мезозоик Србије

Поставку трећег спрата чине фосили биљака, укључујући и оне из палеозоика, и остаци животиња, махом кичмењака са простора Србије. Представљени су периоди и миграције различитих врста ка територији Европе. Србија је тада била део острва или полуострва, што је и омогућавало кретање.

— Једна од најзначајнијих збирки наше поставке је миоцenska фауна с остацима животиња које веома подсећају на оно што данас можемо видети у Африци. То су различите врсте предака хијена, жирафа, лавова, сурлаша и других животиња. Веза с афричком фауном говори да је температура тада просечно била и до десет степени виша него данас. Није било јаке зиме ни заглечеравања. И већим током развоја Земље ми смо, заправо, живели у једном топлијем периоду. У то доба климатског оптимума на територији Србије је било много језера, па и флора подсећа на Црни континент — казао је Стефановић, додајући да су научно најзначајнији примерци обично најмање атрактивни.

Палеонтолошка колекција показује да се понекад читава једна врста бизона, јелена или мамута делила у индивидуалне варијације. На изложби се види да су се слични еволутивни процеси одвијали и код људи. Фаворизован потиљачни део лобање неандерталаца, који су живели паралелно са модерним човеком, значи је ванредне спортске способности, док слабо развијен предњи део са центрима за говор указује на другу врсту адаптације у поређењу са модерним човеком.

Еволутивни ток

Хипарион, предак данашњег коња из миоцена, типичан је примерак који објашњава како се одвијала еволуција коња. Они су некад имали пет прстију, живели у шумама и били врло мали. Упоредо са променама еколошког простора, коњи су расли и прилагођавали се брзом кретању. У Београду се чува прелазни облик са средњим прстом као копитом. Два прста су закржљала, а мали прст и палац већ су били нестали.

■ Фосилизована риба, мезозоик Немачке

■ Ацератеријум, изумрла врста носорога из миоцена

■ Хипарион, предак данашњег коња из миоцена

Старост примерака факултетске збирке потврђује и доња вилица пећинског медведа на којој је нарастао сталагмит. На овом спрату се налази и поклон-збирка академика Милана Судара.

— Популаризацијом геологије широј јавности даје се представа о ономе чиме се бавимо, али у медијском приступу има грешака и кривог представљања. Појавили су се и људи који злоупотребљавају струку, иако то што се о геологији говори, па и погрешно, помаже да добијемо место које нам припада. Чињеница да не можете да изводите грађевинске радове, рудна истраживања и да се бавите пољопривредом без основног познавања геологије само потврђује њену важност. На тој линији је и промовисање палеонтологије кроз медије, књиге за децу и популарну културу — напоменуо је Стефановић.

Фосили остаци биљака и животиња из давне прошлости по правилу се налазе у седиментним стенама. Развој науке није драматично утицао на сâм начин истраживања. Стене се ломе, траже се фосили. За растварање стена користе се различите киселине. И у чувању примерака није било великих промена. Пошто је најчешће реч о окамењеном материјалу и прилично чврстим остацима, посебни услови углавном нису неопходни. За експонате нарочито осетљиве на влагу и температурне промене постоје посебни начини конзервирања, одржавања просечне температуре и заштите од јаке светлости и других фактора. У међувремену је откривена пластика и методе прављења копија. На палеонтологију су битно утицала сазнања у другим областима и корелације тих знања, тако да је сада могуће одредити више елемената генезе стена, што даје додатне податке о самим фосилима.

Стручни поглед на поставку релаксирају чињенице о сакупљању и трговини у далекој прошлости. Неки остаци су чак у каменом добу коришћени као накит. Фосили су, додаје Стефановић, утицали на ширење мита о потопу, били инспирација многим уметницима, али и обичним људима који су приказивали своје окружење.

М. Караџић

Свештеник Живорад Јаковљевић дошао је у Лазаревац 1957. године, у време када су попови робијали на правди Бога, најмлађи веровали да свештеник доноси баксузлук, а кости ратника изгинулих у Колубарској бици пливале у води у Спомен-костурници Храма Светог великомученика Димитрија

Поп Жика

Тако млад, а залутао!, с чуђењем је констатовала Спасенија Бабовић када је први пут сусрела свештеника Живорада Јаковљевића. Другарица Цана, рођена Лазаревчанка, те 1962. године, била је једна од најмоћнијих жена у Југославији, а Жика, млад 28-годишњи свештеник скромне парохије, у чијој се надлежности налазила недовршена спомен-костурница у Храму Светог великомученика Димитрија.

Овом судару два различита света, потпуно супротстављених идеолошких концепција, претходило је писмо које је поп, неколико дана раније, из порте цркве упутио Александру Ранковићу. Амбициозни свештеник смислио је генијалан план. Предложио је тадашњем главном комунистичком полицајцу да држава, поводом 50-годишњице Колубарске битке, финансира поправку спомен-костурнице.

Као разлог навео је да је костурница „жртва фашистичког зулума“, јер је тешко оштећена у немачком бомбардовању априла 1941. године. Ранковић је увидео zgodну пропагандну прилику за рекламирање нове власти па је, после само неколико дана, на лице места послао своје најоданије сараднике.

Прекројена историја

Од отварања обновљене спомен-костурнице, па све до његовог пензионисања, поп Жика је практично обављао и послове кустоса. Био је познат по томе што је о патњи српског народа говорио с посебним жаром, а кажу да су његова излагања о Колубарској бици била јако емотивна и мотивациона.

Једном је записао: „Шта друго рећи, до српска срамота! Прекрајана нам је историја, нарочито после Другог светског рата. Креирана од лојалних следбеника комунистичке револуције. Тако је начињена историјска неправда, попут ове, зарад очувања братства и јединства међу југословенским народима. Одрicali су се, тако, наших предака, очева, дедова, игнорисали њихове жртве на којима данас почива Србија. Плашим се да из историје ништа нисмо научили, па смо дужни поново да је проживимо.“

После састанка попа и партизанске хероине, Политбиро Комунистичке партије одлучио је да плати завршетак радова на изградњи спомен-костурнице. Уједно, саниране су и последице бомбардовања. О истом трошку поправљена је и штета коју су након ослобођења цркви нанели најоданији млађани активисти нове власти, лупајући прозоре и исписујући јеретичке пароле по зидовима.

Када су на збору, одржаном у марту 1921. године, мештани Лазаревца једногласно одлучили да подигну спомен-цркву с костурницом, нису могли ни да претпоставе да ће коначан завршетак радова на њеној изградњи спонзорисати комунисти, и то према мудрој замисли једног младог и препреденог попа. На трону Српске православне цркве, до 1964. године, када су, на педесетогодишњицу Колубарске битке, радови на изградњи храма коначно завршени, променило се чак пет патријарха.

Живорад и остали свештеници, наравно, нису ни били позвани на свечаност поводом

завршетка радова, али су се појавили самоиницијативно. Били су у публици, јер је олтар, практично њихово радно место, био вешто сакривен од очију крем друштва које се тог дана окупило у порти. По налогу партије ноћ пред прославу, одабране шнајдерке сашиле су огромну завесу од црвеног сомота. Застор је следећег јутра постављен од зида до зида, да би у потпуности заклонио поглед у унутрашњост цркве и тако важне другове и другарице заштитио од „анатеме“.

Бака Перка

Поп Жика, како су га од милоште много касније прозвали парохијани, стигао је у Лазаревац пет година пре него што ће га у порти цркве етикетирати бивша скојевка. Искуснији свештеници већ су узели нешто богатије сеоске парохије, а младом попу оставили главну варошку улицу, недовршену и оштећену цркву. Од ослобођења до његовог доласка овде су већ службовала два његова претходника, али су обојица напустили парохију јер, буквално, нису имали шта да једу.

– Сви прозори на цркви били су полупани, а зидови и врата ишарани. Није било свећа ни одежде. Цркву је населило јато голубова. Костурница је била пуна блата и воде у којој су пливали хартијани џакови из којих су вириле кости погинулих ратника. Био сам запрепашћен. Отишао сам у кафану код Ђинђића и ту провео готово читав дан. Нисам имао храбрости да газди откријем ко сам и због чега сам дошао у варош – у једном од ретких интервјуа на некадашњој ТВ „Јаста“ покојни свештеник је описао изглед Храма по свом доласку у Лазаревац.

Пуне две године у цркву на литургије долазила је само једна старија жена, покојна бака Перка Гавриловић. Жика и његова попадија живели су у собичку од тридесетак квадрата изнад подрума једне куће у Раића крају. Дуго му се већина мештана није чак ни јављала на улици. Једноставно би окретали главу. Када га угледају, деца би се брже-боље хватала за нешто црно.

Тада, али и годинама касније, међу младима је била распрострањена прича да попови доносе баксузлук. Због тога су, кад би угледали свештеника на улици, једни другима предавали „баксуза“. Од те дечје клетве био је заштићен само онај ко би се у том тренутку држао за нешто црно, обично дугме.

Прва генерација богослова из Раковице

Протојереј-ставрофор Живорад Јаковљевић рођен је 9. марта 1934. године у селу Врагочница, у централном делу Ваљевске Подгорине. Њак је прве генерације Богословије у манастиру Раковица. Ступио је у службу пароха у лазаревачкој Спомен-костурници Светог великомученика Димитрија 9. децембра 1957. године. Умро је 2016, у 82. години.

■ Поп Жика са солунцима у априлу 1972. године

– Стан у коме је живео претходни свештеник издат је неком полицајцу. Хранила нас је моја породица. Сећам се једног човека који је у цркву долазио само о Светом Сави. Стане тако у један ћошак, држећи руке на леђима и само посматра. Молба за изградњу црквене куће била је закључана у некој општинској фиоци преко 10 година. То је време када није било деце да преузму пакетиће које припреми црквени одбор. Кад је полиција надзирала црквени улаз. Ћерка нам је имала проблеме у школи, па је друге две године гимназије уписала у Београду – присећа се тешких времена Даница Јаковљевић (82), Живорадова супруга, која с ћерком данас живи у Београду и још, више него добро, носи бреме својих година.

Било је то време када су попови одлазили на робију на правди Бога. Свештеник из Јунковца добио је 60 дана затвора зато што није ограддио место где је загасио тону креча. У ствари, прави разлог је био тај што је планирао да без дозволе партијских радника сазида црквену кућу. Само неколико дана после његовог одласка у бајбокану, 200 метара даље, у дворишту подобног комшије крчкао се вагон креча, наравно без оградбе.

■ Титов зуб

Како су године пролазиле, мењао се и став народа према цркви. У међувремену, Лазаревац је због рудника угља постао једна од најбогатијих општина у старој Југи, а за то време поп Жика напредовао је у служби. Одликован је правом ношења црвеног појаса, касније је постао протојереј-ставрофор. Био је и колубарско-посавски намесник, па секретар, а једно време и председник свештеничког удружења старе Југославије за Србију.

Од упокојеног владике Саве шумадијског добио је чак два напрсна крста. За један од тих крстова везана је и несвакидашња анегдота, о којој је често говорио и сам поп.

На неком свечаном ручку у селу Брајковац, владика Сава шумадијски уручио

је попу напрсни крст, који је он претходно добио на поклон од неког богатог Србина из Калифорније. Посебно је напоменуо да је крст направљен, ни мање, ни више, него од китовог зуба. Пукне прича да је поп од владике добио крст од Титовог зуба. Остало је заувек неразјашњено да ли је ту причу неко измислио и намерно пустио у јавност, да би попа искомпромитовао, или је у питању била, ипак, само шала локалних шерета. Има и оних који су, наводно, заиста чули да је владика Сава начинио лапсус, и да је уместо имена највеће морске животиње изговорио оно које је припадало највећем сину наших народа и народности.

За поповог живота изграђена је црквена кућа, у којој је касније живео са супругом и ћерком. Његовом иницијативом обновљено је десетине цркава у околини, а неке су изграђене од темеља. Осамдесетих година почело је и живописање цркве у Лазаревцу.

– Прво је осликана фреска Богородице, величине чак 48 квадрата. Урадили су је врсни уметници, браћа из Грчке. Затим и „Причешће апостола“. Један наш познати фудбалер платио је израду фреске на којој

Изабрао Лазаревац

Пре него што ће преузети парохију у Лазаревцу поп Жика је већ добио распоред у селу Трешњевица код Тополе. Чак је тамо одржао и једну литургију. До преокрета је дошло када га је у саборној цркви у Крагујевцу упознао владика шумадијски Валеријан. На његову молбу Жика је одржао литургију и то се њему јако свидело, па је предложио младом свештенику да сам изабере место у коме би службовао. Млађани поп одлучио је да напусти Трешњевицу и пресели се у Лазаревац. Тада је то била варошица у успону, али и на гласу да у њој живи велики број заклетих комуниста и да је због тога живот свештеника у таквом окружењу, где је мало оних који су спремни да помогну цркви, веома неизвестан.

■ Са супругом Даницом по доласку у Лазаревац

се нашао Свети Георгије. Тај више него великодушни прилог дао ми је снагу да наставимо даље, па је урађена и фреска на којој је представљен заштитник спомен-костурнице Свети великомученик Димитрије – рекао је протојереј-ставрофор Живорад Јаковљевић у интервјуу на ТВ „Јаста“.

■ Српска тривијала

О Спасенији Цани Бабовић и „залуталом“ попу Жики готово да се више и не говори у јавности. Једноставно су заборављени. Миленијумска генерација Лазаревчана вероватно ништа не зна о животима ово двоје људи који су, свако на свој посебан начин, обележили послератну историју рударске варошице. Средином деведесетих година прошлог века декретом је промењено име дома културе у Лазаревцу, који је до тада носио име прве жене која је за живота проглашена народним херојем.

У холу данашњег Центра за културу, како је прозван након промене изворног назива, још увек се ипак налази спомен-обележје посвећено бившој текстилној радници, министарки и потпредседници српске Владе. Упечатљив бакарни барелјеф, с ликом Спасеније Бабовић, светски познатог вајара покојног Миодрага Живковића, остао је на једном зиду пространог хола на спрату Центра. Највероватније није уколоњен због урока и страха произашлог из сујеверја, да би се оном ко сруши споменик могло догодити нешто ружно.

Можда је поп Жика у тој тривијалној подели историјских карата имао мало више среће од некадашње илегалке. Сахрањен је у близини улазне капије градског гробља, на месту које у народу слови за лазаревачку „алеју заслужних грађана“. Поред попа, ту су сахрањени још неки познати варошани. Занимљиво је да је великој већини оних с којима данас почива у миру управо чувени поп Жика одржао задње слово.

Д. Ђорђевић

Инфициран вирусом кошарке

Лазаревчанин, кошаркашки тренер, који је радио у три од четири најјаче лиге у Европи, најбољу сезону у каријери је крунисао освајањем још једног престижног признања

Многи Лазаревчани недавно су, са одушевљењем, дочекали вест да је Душан Алимпијевић, наш суграђанин који годинама гради успешну каријеру кошаркашког тренера, проглашен за тренера сезоне у Еврокупу и то као најмлађи освајач тог признања у историји овог такмичења. На самом крају сезоне Душан је издвојио време да за лист „Колубара“ одговори на неколико питања и да захвали на подршци свим навијачима из родног града који прате његову каријеру.

– Веома сам везан за Лазаревац, у коме сам одрастао и за који ме везују најлепше успомене из периода детињства и дечаштва. Увек ме асоцира на леп, безбрижан живот, који су обележили другари из основне школе, кошмилук, стадион, црвене зграде и баскет на „Балерини“ – каже на почетку разговора Душан, који је, осим што је дипломирани кошаркашки тренер и дипломирани економиста.

Зашто сте се од свих спортова определили баш за кошарку?

– Зато што ме мајка форсирала да идем на кошарку, уместо на фудбал. Говорила је: „Да не останеш мали“, али план јој, нажалост, није успео – нашалио се. – Кошарку сам изабрао и због комшија, браће Гркајац, који су у том тренутку били активни и успешни кошаркаши. Они су ме инфицирали вирусом кошарке.

Да ли су се нека од пријатељстава која помињете одржала и данас?

Инспирација

Сваки дан, сваки корак је инспирација, бар за мене. Са обичним људима, који воле свој посао, који су срећни, који се не жале, који се боре за боље сутра, насмејани упркос проблемима, духовити. Инспирацију налазим у томе да у сваком дану будем боља верзија себе. Не треба ми већа инспирација од моје деце, трудим се да будем поносни на мене.

– Није велики број људи са којима се дружим од детињства, али са неколико њих остао сам близак све ове године и никада их не бих мењао. Исти смо хумор задржали, специфични, иронични, по коме смо познати ми Лазаревчани. Ту су Станко, Игор и Сима. Пријатеље сам стицао и касније, у Новом Саду сам упознао људе који ме подржавају и за које сам исти од момента када сам радио као помоћни тренер КК „Нови Сад“, преко „Војводине“, „Спартак“, „Црвене Звезде“ и ФМП-а, и сада „Бурсаспора“. Они су ми као фамилија.

Куда Вас сада води професионални пут?

– Док се нешто не промени, садашњост је везана за Бурсу. Уговор за овај клуб ме везује на још две године. Овде сам задовољан, као и моја породица. Град је фантастичан. Налази се на 45 минута од планине Улудаг, чија је надморска висина 2.500 метара, а море нам је на око 20 минута вожње. Не видим разлог да се било шта мења. Појавиле су се неке понуде, али нисам концентрисан на промену средине, већ на оно што је данас, што је сутра, никако два дана унапред.

Како бисте описали себе као тренера и шта бисте, да сте играч, могли да замерите себи?

– Доста тога. Тешко је схватити мој принцип рада. У старту је сарадња јако тешка и напорна, јер доста захтевам, тражим немогуће, свесно правим притисак на играче око неких детаља. Има ту оне класичне српске, тренерске школе, са доста галаме, али галаме са конкретном позадином. Када се адаптирају на све то, схвате да на чудан начин показујем љубав и поштовање. То буде и нека врста привилегије, јер имали су неки играчи прилике да виде како је без галаме. То значи да сам скоро дигао руке од њих, а то радим искључиво када не видим мотивацију и жељу да се мењају. Да сам играч, мислим да бих схватио да тренер жели да извуче из мене максимум.

Према Вашем искуству, колико су важни играчи са клупе?

– Често утакмицу не почињем са првом петорком. Све зависи од противника. Клуба је веома важна. Инсистирам да имам велики број играча, зато што сматрам да без јаког и доброг интензитета на тренингу не може да се оствари ни квалитетан резултат на утакмицама.

Какви су Вам планови за будућност?

– Планови су уско везани за овај клуб, наравно, уколико останем. Да опет нападнемо оба плеј-офа у оба такмичења, што би била само потврда неког континуитета, што је, сматрам, на неки начин и теже. Урадили смо велике ствари у „Бурси“ и поносан сам на то. У организационом смислу померили смо се за 20 степеника, јер клуб у који сам дошао пре годину дана није исти овај у коме сам данас.

Алимпијевић, који има тек 36 година, иза себе већ има рад у три од четири најјаче лиге у Европи, недостаје му још једино шпанска лига. Скромности му не мањка, каже да чека крај сезоне да проведе време са породицом у свом селу, што му изузетно прија у последње време. Од жеља издваја да су здрави и да имају мало више времена за неке мале, обичне ствари.

Т. Крупниковић

Породица

Да бих био успешан, моја породица мора бити уз мене. Супруга Кристина, синови Сергеј и Василије са мном су на свакој дестинацији за коју је везан мој посао. Такав је наш договор. Много сам јачи уз њих. Након смрти родитеља најближи кога уз њих имам је брат Срђан са породицом. Они су ми највећа подршка.

/// Фото: Милан Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Инђија : Komazes comp). - 30 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

